

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการใช้หลักสูตร วิชาภาษาไทย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 21 คน หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย จำนวน 21 คน และครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 63 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 105 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 สำหรับผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ฉบับที่ 2 สำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบศึกษาเอกสาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 21 คน หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย จำนวน 21 คน และครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่ คำร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 30-40 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 16-20 ปี ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 1-5 ปี มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรม สัมมนา ที่จัดโดยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เรื่องที่อบรม สัมมนาส่วนใหญ่ ได้แก่ การใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2 หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 35-39 ปี ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 1-5 ปี มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีวิชาเอกภาษาไทย และส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรม สัมมนา ที่จัดโดยศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย เรื่องที่อบรม สัมมนา ส่วนใหญ่ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 35-39 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 16-20 ปี มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาเอกภาษาไทย และส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรม สัมมนา ที่จัดโดยศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เรื่องที่อบรม สัมมนาส่วนใหญ่ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. สภาพการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร

2.1 การบริหารและบริการหลักสูตร

การวางแผนการใช้หลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ล่วงหน้าก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย คือ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ สำหรับขั้นตอนในการวางแผนการใช้หลักสูตรนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ได้กำหนดผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้หลักสูตร จัดทำแผนงาน โครงการ จัดกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ และติดตามประเมินผล

นอกจากนี้ในด้านการเตรียมบุคลากร โรงเรียนที่มีการจัดทำโครงการดังกล่าว ส่วนใหญ่ มีการจัดทำโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่

การเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนที่มีการจัดทำโครงการดังกล่าว มีการจัดทำโครงการผลิตเอกสารและสื่อการเรียนการสอน

การประชาสัมพันธ์หลักสูตร โรงเรียนที่มีการจัดทำโครงการดังกล่าว มีการจัดทำโครงการเสียงตามสาย

การจัดการเรียนการสอน โรงเรียนที่มีการจัดทำโครงการดังกล่าว มีการจัดทำโครงการวิเคราะห์ข้อสอบวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนที่มีการจัดทำโครงการดังกล่าว มีการจัดทำโครงการวันสุนทรภู่

การจัดสอนซ่อมเสริม โรงเรียนที่มีการจัดทำโครงการดังกล่าว มีการจัดทำโครงการมูมสร้างเสริมภาษาไทย

ด้านการเตรียมบุคลากร โรงเรียนมีการเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการเตรียมบุคลากร คือ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เรื่องที่โรงเรียนจัดเตรียมสำหรับบุคลากร ส่วนใหญ่ คือ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และมีวิธีการจัดเตรียมบุคลากรโดยการให้ครูผู้สอนศึกษาเอกสารด้วยตนเอง

นอกจากนี้ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการจัดเตรียมบุคลากร เพื่อการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย โดยเรื่องที่จัดเตรียมส่วนใหญ่ คือ การจัดทำแผนการสอน และมีวิธีการจัดเตรียมส่วนใหญ่ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ส่วนหน่วยศึกษาศึกษานิเทศก์จังหวัดและหน่วยศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา ได้จัดเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย โดยเรื่องที่จัดเตรียมส่วนใหญ่ คือ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และวิธีการจัดเตรียมส่วนใหญ่ คือ การฝึกอบรม

การจัดครูเข้าสอน โรงเรียนส่วนใหญ่มีวิธีการจัดครูเข้าสอนวิชาภาษาไทย โดยจัดครูที่มีคุณวุฒิทางด้านภาษาไทยเข้าสอน

การจัดตารางสอน โรงเรียนส่วนใหญ่มีวิธีการจัดตารางสอนวิชาภาษาไทย โดยจัดรายวิชาให้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตร และให้ฝ่ายวิชาการรับผิดชอบในการจัดตารางสอน

การเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนมีการเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการเตรียมเอกสารและสื่อ คือ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย สำหรับวิธีการเตรียมเอกสารและสื่อ นั้น โรงเรียนได้จัดเตรียมเอกสารและสื่อขึ้นใช้เอง เอกสารและสื่อที่โรงเรียนจัดเตรียม คือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น คู่มือการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และคู่มือประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนสื่อการเรียนการสอนที่โรงเรียนได้จัดเตรียม คือ บัตรคำ แถบประโยค สมุดภาพ ภาพฉีก และรูปภาพ

การเตรียมอาคารสถานที่ โรงเรียนส่วนใหญ่ มีวิธีการในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ เพื่อการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย โดยจัดเตรียมป้ายนิเทศเกี่ยวกับภาษาไทยในห้องเรียน และจัดเตรียมห้องปฏิบัติการทางภาษาไทย ให้รวมอยู่ในห้องเดียวกันกับห้องสมุดหมวดวิชาภาษาไทย

การประชาสัมพันธ์หลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คือ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ สำหรับวิธีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ส่วนใหญ่โรงเรียนใช้วิธีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และเรื่องที่มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ส่วนใหญ่ คือ เรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.2 การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีการปรับหลักสูตรวิชาภาษาไทยให้สอดคล้อง กับสภาพท้องถิ่นทั้งรายวิชาบังคับ และวิชาเลือกเสรี รายวิชาบังคับส่วนใหญ่ที่ปรับ ได้แก่ วิชา ท 101 (ภาษาไทย) ท 102 (ภาษาไทย) และรายวิชาเลือกเสรี ส่วนใหญ่ที่ปรับได้แก่ วิชา ท 031 (นิทานพื้นบ้าน) โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตร คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ สำหรับลักษณะของการปรับหลักสูตรนั้น มีการดำเนินการปรับทั้ง 3 ลักษณะ คือ การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน การปรับรายละเอียดของเนื้อหาและการปรับสื่อการเรียนการสอน

ครูผู้สอนที่มีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่นั้น ได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น, ศึกษาคำอธิบายรายวิชา และกำหนดโครงสร้างเนื้อหาวิชา, ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดทำแผนการสอน สำหรับครูผู้สอนที่มีการปรับรายละเอียดของเนื้อหานั้น ส่วนใหญ่ได้ศึกษาหลักสูตรแม่บท, ศึกษาคำอธิบายรายวิชา และกำหนดโครงสร้างเนื้อหา, ปรับรายละเอียดของเนื้อหาวิชา และจัดทำแผนการสอน ส่วนครูผู้สอนที่มีการปรับสื่อการเรียนการสอนนั้น ส่วนใหญ่ได้ศึกษาหลักสูตรแม่บท, สืบค้นรวบรวมสื่อ และปรับสื่อการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีการเตรียมการสอนวิชาภาษาไทย โดยวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับเนื้อหาและเน้นกระบวนการ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีวิธีการสอนแบบบรรยาย สำหรับสื่อการสอนส่วนใหญ่ที่ใช้ในการจัดการ

เรียนการสอน คือ หนังสือเรียนทักษะสัมพันธ์ และใบงานใบความรู้ ส่วนการวัดและประเมินผล การเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีการวัดและประเมินผลเมื่อจบบทเรียน โดยวิธีการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของนักเรียน ครูผู้สอนมีหลักในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยจัดให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดคือ การประกวดการแต่งคำประพันธ์

การจัดสอนซ่อมเสริม ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดสอนซ่อมเสริม เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน ส่วนขั้นตอนในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น ครูผู้สอนได้สำรวจข้อบกพร่องของนักเรียน แล้วดำเนินการสอนซ่อมเสริม วิธีการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ มอบหมายให้นักเรียนทำงานเพิ่มเติม และการจัดสอนซ่อมเสริมส่วนใหญ่ใช้เวลาในช่วงพักกลางวัน

2.3 การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย โรงเรียนส่วนใหญ่มีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย คือ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย สำหรับขั้นตอนในการดำเนินการนิเทศนั้น โรงเรียนได้กำหนดผู้ที่มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการ และประเมินผล การนิเทศตามแผนงานโครงการ

นอกจากนี้ ในการนิเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย พบว่าโรงเรียนมีการนิเทศในด้านเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

การนิเทศการวางแผนการใช้หลักสูตร โรงเรียนที่มีการนิเทศเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ทุกโรงเรียนมีการนิเทศในเรื่อง การจัดทำแผนงานโครงการของหมวดวิชาภาษาไทย

การนิเทศการเตรียมบุคลากร โรงเรียนที่มีการนิเทศเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ทุกโรงเรียนมีการนิเทศในเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย

การนิเทศการเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนที่มีการนิเทศเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ส่วนใหญ่มีการนิเทศในเรื่อง การจัดทำแผนการสอน

การนิเทศการเตรียมอาคารสถานที่ โรงเรียนที่มีการนิเทศ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ส่วนใหญ่มีการนิเทศในเรื่อง การปรับปรุงห้องสมุดวิชาภาษาไทย

การนิเทศการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น โรงเรียนที่มีการนิเทศเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ทุกโรงเรียนมีการนิเทศในเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการปรับหลักสูตร

การนิเทศการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนที่มีการนิเทศ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ทุกโรงเรียนมีการนิเทศในเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การนิเทศการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนที่มีการนิเทศเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ทุกโรงเรียนมีการนิเทศในเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การนิเทศการจัดสอนซ่อมเสริม โรงเรียนที่มีการนิเทศ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ทุกโรงเรียนมีการนิเทศในเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริม

การนิเทศการประเมินผลการใช้หลักสูตร โรงเรียนที่มีการนิเทศ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ทุกโรงเรียนมีการนิเทศในเรื่องการประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย

การประเมินผลการใช้หลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่ มีการประเมินผล การใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย คือ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ส่วนระยะเวลาในการประเมินนั้น ทุกโรงเรียนมีการประเมิน ขณะดำเนินการใช้หลักสูตร และงานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ส่วนใหญ่ที่โรงเรียนทำการประเมินคือ การประเมินการจัดการเรียนการสอน

3. ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร

3.1 ปัญหาการบริหารและบริการหลักสูตร

ปัญหาในการวางแผนการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการใช้หลักสูตร

ปัญหาการเตรียมบุคลากร ได้แก่ ครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการเตรียมบุคลากร

ปัญหาการจัดครูเข้าสอน ได้แก่ จำนวนครูผู้สอนวิชาภาษาไทยไม่เพียงพอ และครูผู้สอนมีภาระรับผิดชอบมาก

ปัญหาการจัดตารางสอน ได้แก่ บุคลากรจากหมวดวิชาภาษาไทยไม่มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน

ปัญหาการเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดทักษะในการผลิตเอกสารและสื่อการเรียนการสอน

ปัญหาการเตรียมอาคารสถานที่ ได้แก่ จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอ

ปัญหาการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ได้แก่ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิชาภาษาไทยไม่เป็นระบบ

3.2 ปัญหาการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

ปัญหาการปรับหลักสูตรวิชาภาษาไทยให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ได้แก่ เอกสารการปรับหลักสูตรไม่เพียงพอ และครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการปรับหลักสูตร

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครูผู้สอนขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ ขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่เพียงพอ

ปัญหาการจัดสอนซ่อมเสริม ได้แก่ นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการจัดสอนซ่อมเสริม และครูผู้สอนไม่มีเวลาในการจัดสอนซ่อมเสริม

3.3 ปัญหาการนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

ปัญหาการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ได้แก่ การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยไม่เป็นระบบที่ชัดเจน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

ปัญหาการประเมินผลการใช้หลักสูตร ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลการใช้หลักสูตร

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการใช้หลักสูตรภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร

การวางแผนการใช้หลักสูตร จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้หลักสูตร คือ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาที่ทุกโรงเรียนมีการวางแผนการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยนับว่าเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้อง เนื่องจากการวางแผนจะทำให้การทำงานมีระบบมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ทำให้มองเห็นทิศทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน ซึ่งอุทัย บุญประเสริฐ (2538) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการวางแผนว่า การวางแผนเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญยิ่ง สำหรับการบริหารที่มีประสิทธิภาพสูง และเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการบริหารที่เน้นการทำงานเป็นระบบ ใช้แผนเป็นเครื่องมือบอกแนวทางการปฏิบัติงาน แสดงรายละเอียดของสิ่งที่จะปฏิบัติจัดทำในอนาคต บอกให้รู้ถึงจุดมุ่งหมาย สิ่งที่คาดหวัง วัตถุประสงค์ที่ต้องการ เป้าหมายของการปฏิบัติงาน แสดงวิธีดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ เพื่อนำ ไปสู่ความสำเร็จของภารกิจ

เมื่อพิจารณาถึงขั้นตอนของการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย จากการศึกษาพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ได้กำหนดผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางแผน จัดทำแผนงาน โครงการ จัดกิจกรรมตามแผนงานโครงการ และติดตามประเมินผล ซึ่งการดำเนินงานตามขั้นตอนดังกล่าว ยังไม่เป็นไปตามขั้นตอนของการวางแผนที่ถูกต้อง เกี่ยวกับเรื่องนี้ อุทัย บุญประเสริฐ (2538) กล่าวถึง ขั้นตอนพื้นฐานที่ใช้ในการวางแผนว่า ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ การจัดทำตามแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล จะเห็นได้ว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยยังขาดการศึกษา สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ข้อมูลส่วนนี้จะทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาทั่วไปของโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ตลอดจนทราบถึงความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ครูผู้สอน จากการศึกษาที่โรงเรียนขาดการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการใช้หลักสูตร ทำให้โครงการที่จัดทำส่วนใหญ่เป็นโครงการที่ไม่สนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง จึงเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้หลักสูตรวิชาภาษาไทยไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

สำหรับปัญหาในการดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย โรงเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการใช้หลักสูตร ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อการวางแผนการใช้หลักสูตรมาก เนื่องจากโรงเรียน

เปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรร่วมกัน เมื่อบุคลากรดังกล่าวขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน ย่อมส่งผลต่อการดำเนินงานที่นำเอาระบบการวางแผนเข้ามาใช้ ทำให้งานไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของละมัย จันตะยอด (2534) ที่พบว่าครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการใช้หลักสูตร และผลการวิจัยของแสง ชานัย (2538) พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนเช่นเดียวกัน จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยมีความเห็นว่าในการวางแผนการใช้หลักสูตรบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการวางแผนเป็นอย่างดี โรงเรียนควรจัดกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากร โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการวางแผนการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกปฏิบัติจริง ในการเขียนแผนงาน โครงการที่ถูกต้อง โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ ในด้านการวางแผนโดยเฉพาะมาให้ความรู้ ต่อจากนั้นโรงเรียนควรสนับสนุนให้หมวดวิชาภาษาไทยมีการนิเทศภายในหมวดวิชาอย่างต่อเนื่อง ตามแผนงานโครงการที่ได้วางแผนไว้ จะเป็นผลให้การใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์ของหลักสูตรได้

การเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ จัดเตรียมบุคลากรโดยให้ครูผู้สอนศึกษาเอกสารด้วยตนเอง ผู้วิจัยเห็นว่าการเตรียมบุคลากรโดยให้ครูผู้สอนศึกษาเอกสารหลักสูตรด้วยตนเอง อาจไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากผู้สอนส่วนใหญ่มีภารกิจการสอนมากอยู่แล้ว จึงมีเวลาไม่เพียงพอในการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการเตรียมบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประสาร ภูติ (2535) ที่พบว่าครูขาดความสนใจที่จะศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตร ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีการจัดทำโครงการในการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวเป็นการจัดทำในโรงเรียนส่วนน้อย จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรดำเนินการวางแผน การเตรียมบุคลากรอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา สำหรับวิธีการจัดเตรียมนั้นอาจดำเนินการได้หลายวิธี ดังที่ สงัด อุทรานันท์ (2532) ได้เสนอกิจกรรมการเตรียมบุคลากรไว้ เช่น การประชุมชี้แจง การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การเผยแพร่ทางเอกสาร เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวสามารถจัดโดยกลุ่มโรงเรียนหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรและสามารถนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ในด้านการจัดครูเข้าสอน ผลการวิจัยพบว่า ทุกโรงเรียนมีวิธีการจัดครูเข้าสอนวิชาภาษาไทย โดยจัดครูที่มีคุณวุฒิทางด้านภาษาไทยเข้าสอน ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนจัดได้อย่างเหมาะสมแล้ว เนื่องจากวิชาภาษาไทยมีความสำคัญในฐานะเป็นภาษาประจำชาติ นักเรียนทุกคน

จะต้องมีความรู้พื้นฐานวิชาภาษาไทยเป็นอย่างดี และสามารถใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจึงควรเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ซึ่งวิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) และสังข์ อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวถึงเรื่องการจัดครูเข้าสอนว่า ควรจะต้องพิจารณากันอย่างรอบคอบ เพราะครูเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก เพื่อเตรียมตัวในการดำเนินชีวิตสู่ความเปลี่ยนแปลงของสังคม การจัดครูเข้าสอนจึงต้องพิจารณาให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด และความชำนาญพิเศษของบุคลากรแต่ละคน

ปัญหาในด้านการจัดครูเข้าสอน พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับจำนวนครูผู้สอนวิชาภาษาไทยมีไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญจันทร์ ธนาวิภาส (2534) พบว่า โรงเรียนมีปัญหาส่วนใหญ่ในด้านความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร และมาเจอ โก้สุโข (2537) พบว่าโรงเรียนมีปัญหาในระดับมากในด้านความเพียงพอของบุคลากร ผู้วิจัยเห็นว่าควรขอความร่วมมือจากครูผู้สอนในหมวดวิชาอื่นมาช่วยสอน แต่ควรคำนึงถึงความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของครูผู้สอนด้วย และนอกจากนี้ควรจัดให้ครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิด้านภาษาไทย ให้คำปรึกษาแนะนำในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิดแก่ครูหมวดวิชาอื่นที่มาช่วยสอน จะทำให้การใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนที่ประสบปัญหาดังกล่าวดำเนินไปด้วยดี และประสบผลสำเร็จความมุ่งหมายของหลักสูตร

ในด้านการเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ทุกโรงเรียนมีการเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย คือ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย นอกจากนี้โรงเรียนส่วนใหญ่มีโครงการผลิตเอกสารและสื่อการเรียนการสอน และมีการนิเทศเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน แสดงให้เห็นว่าทุกโรงเรียนได้ให้ความสำคัญของการเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของประสาร ภูดี (2535) และมาเจอ โก้สุโข (2537) พบว่า โรงเรียนส่วนมากจัดเตรียมหรือจัดหาเอกสารหลักสูตรให้ครู อาจารย์ ได้ศึกษา จัดหาและส่งเสริมให้ครูได้ผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้เอง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เอกสารและสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่จะช่วยให้การใช้หลักสูตรประสบผลสำเร็จ เนื่องจากวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ต้องฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อเอกสารและสื่อการเรียนการสอนประกอบบทเรียนเป็นจำนวนมาก และหลากหลาย เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียน การที่โรงเรียนมีการเตรียมเอกสารและสื่อการเรียนการสอนไว้พร้อมเพียง ย่อมเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตร

แต่อย่างไรก็ตาม โรงเรียนส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาในการเตรียมเอกสารและสื่อ จากผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความรู้และทักษะในการผลิตเอกสารและสื่อ ผู้วิจัย เห็นว่า โรงเรียนควรเชิญวิทยากรจากท้องถิ่นหรือครูผู้สอนที่มีความรู้ความชำนาญในการผลิต เอกสารและสื่อมาสาธิตให้ครูผู้สอน ได้เห็นขั้นตอนในการผลิตและได้ลงมือผลิตเอกสารและสื่อ ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ครูผู้สอน ได้รับการพัฒนาทักษะในการผลิตเอกสารและสื่อจนสามารถ ผลิตเอกสารและสื่อขึ้นใช้เอง จากผลการวิจัยของ Talas Hassan Bakri (1983) พบว่า ปัจจัย สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น คือ ความสะดวกใน การจัดหาสื่อการสอน ประสบการณ์เดิมในการใช้สื่อการสอน โครงการอบรมครูประจำการและ การจัดหมวดหมู่ของสื่อการสอนในโรงเรียน ดังนั้นหมวดวิชาภาษาไทยควรจัดศูนย์บริการ เอกสารและสื่อ ให้มีระบบการจัดเก็บ ซ่อมแซมและบำรุงรักษา เพื่อสะดวกต่อการบริการแก่ครู ผู้สอน เอกสารและสื่อเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้ชัดเจน อันจะส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

การประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิชาภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีส่วนร่วมใน การประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิชาภาษาไทย คือ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ครูผู้สอนวิชา ภาษาไทย และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ วิธีการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่ใช้วิธีการประชุมชี้แจง และเรื่องที่มีการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่ คือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ โรงเรียนได้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิชาภาษาไทย โดยการประชุมชี้แจงนั้น เป็นวิธีการที่ดี แต่เนื่องจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรนั้น มีอยู่หลายกลุ่ม เช่น ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน วัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระในการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร วิชาภาษาไทยจึงมีความแตกต่างกัน ดังนั้นในการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย จึงควรจัดกิจกรรมหลายวิธีการให้เหมาะสม ดังที่กรมสามัญศึกษา (2534) ได้เสนอแนะกิจกรรม การประชาสัมพันธ์หลักสูตร เช่น การจัดทำป้ายโฆษณา การแจกเอกสาร แผ่นพับ การเผยแพร่ ข่าวสารข้อมูลไปยังโรงเรียนอื่น การใช้เสียงตามสาย การเยี่ยมบ้านนักเรียน และการบอกกล่าว เล่าต่อ เป็นต้น

สำหรับปัญหาในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิชาภาษาไทยไม่เป็นระบบ ผู้วิจัยเห็นว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิชา ภาษาไทยไม่เป็นระบบนั้น เนื่องมาจากขาดการวางแผนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ซึ่งอาจจะเป็น สาเหตุเนื่องมาจากการที่โรงเรียนไม่ได้จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์หลักสูตร จึงขาดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรวางแผนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร โดยให้หมวดวิชา จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้สอดคล้องกับแผนงานหลักของโรงเรียน ซึ่งกรมสามัญ

ศึกษา (2534) ได้เสนอแนวคำเนิการว่า ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ให้ชัดเจน กำหนดเนื้อหาสาระที่จะประชาสัมพันธ์ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน และติดตามประเมินผล

2. งานการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการปรับหลักสูตร ทั้งรายวิชาบังคับและเลือกเสรี โดยมีการปรับหลักสูตรในทุกลักษณะ ได้แก่ การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน การปรับรายละเอียดของเนื้อหา การปรับสื่อ ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้ดำเนินการปรับหลักสูตรวิชาภาษาไทยให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นนั้น นับว่าเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องและสอดคล้องตามหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มุ่งให้การจัดการศึกษาสนองความต้องการของท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรได้ แต่เนื่องจากสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องปรับหลักสูตรแม่บทที่บังคับใช้ทั่วประเทศให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของศิริชัย อนันตผล (2534) และเพ็ญจันทร์ ธนาวิภาส (2536) พบว่า หลักสูตรรายวิชาตามลักษณะต่าง ๆ มีการเสนอและสนับสนุนให้ปรับกิจกรรม ปรับเพิ่มเติมรายละเอียดของเนื้อหา เลือกใช้ ปรับปรุงเพิ่มเติมสื่อที่มีอยู่แล้ว ทุกลักษณะมีการดำเนินการ ซึ่งจังหวัดสกลนคร เป็นจังหวัดที่มีศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีเก่าแก่ของภาคอีสาน มีภาษาถิ่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ตลอดจนมีนิทาน พงศาวดารต่าง ๆ มากมาย การที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการดำเนินการปรับหลักสูตรวิชาภาษาไทยนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่สร้างคุณประโยชน์ต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองในท้องถิ่น เรียนรู้ภาษา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและวรรณกรรมท้องถิ่น ก่อให้เกิดความรักความผูกพันและมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

สำหรับปัญหาในการปรับหลักสูตรวิชาภาษาไทยให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นนั้น ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับเอกสารการปรับหลักสูตรไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัทธนี บูรพันธ์ (2537) พบว่า เอกสารการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นไม่เพียงพอ ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนควรรีบแก้ไขดำเนินการ โดยจัดหา จัดทำ หรือจัดซื้อ เพื่อให้บริการแก่ครูผู้สอน เนื่องจากเอกสารการปรับหลักสูตรเป็นแนวทางในการดำเนินงานในการปรับหลักสูตรที่ถูกต้อง ถ้าครูบางส่วนได้รับการบริการด้านเอกสารหลักสูตรไม่ทั่วถึง อาจมีผลทำให้การดำเนินการปรับหลักสูตรไม่ประสบผลสำเร็จและก่อให้เกิดปัญหาตามมา คือ ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยไปใช้ในโรงเรียนได้

ในด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีวิธีการเตรียมการสอน โดยการวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีสอนส่วนใหญ่ที่ใช้ คือ วิธีสอนแบบบรรยาย สื่อการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ ได้แก่ หนังสือเรียนทักษะสัมพันธ์ จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีวิธีการเตรียมการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ควรคำนึงถึงจุดเน้นของหลักสูตรว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องมุ่งเน้นกระบวนการ ครูต้องจัดกิจกรรมในแต่ละกระบวนการให้หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแสวงหาความรู้และพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2535) ให้ข้อเสนอว่าครูผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ได้ฝึกทักษะเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม ตลอดจนเป็นการสอนที่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ดังนั้นครูผู้สอนควรเน้นกิจกรรมทั้งหมดไปพร้อมๆกัน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ฟังและอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่านการเขียน มีรสนิยมในการเลือกอ่านหนังสือ เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นภาษาประจำชาติ เห็นคุณค่าของวรรณคดีและงานประพันธ์ที่ใช้ภาษาอย่างมีรสนิยมสามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้

ส่วนปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอน คือ ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของประสาร ภูติ (2535) พบว่า โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดหาสื่ออุปกรณ์และมาเจอ โกสุมุข (2537) พบว่า โรงเรียนมีปัญหาการบริการหลักสูตรในระดับมาก คือ ปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้อ จัดหาวัสดุสื่ออุปกรณ์ จะเห็นได้ว่า ปัญหา การขาดสื่อการเรียนการสอนเนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอเป็นปัญหาสำคัญ ที่เป็นผลกระทบต่อการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่เหลือใช้หรือวัสดุจากท้องถิ่น โดยเชิญวิทยากรจากท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญหรือครูผู้สอนที่มีความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ มาสาธิตวิธีการผลิตให้ครูผู้สอนได้เห็นขั้นตอนการผลิตและฝึกปฏิบัติจริงในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ย่อมทำให้สามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและประหยัดขึ้นใช้เองได้ เป็นวิธีการทุเลาปัญหาการขาดงบประมาณในการผลิตเอกสารและสื่อลงไปได้บ้าง

สำหรับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่วนใหญ่

ประกอบด้วย ครูผู้สอน หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เมื่อพิจารณาด้านการจัดทำโครงการเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ทุกโรงเรียนมีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย โดยคำนึงถึงนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้ และประสบการณ์ เพิ่มเติมจากเนื้อหาและความรู้ในหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Robert Edward Hagertie (1971) พบว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการดำเนินการในโรงเรียนมาก และมีผลในการเสริมความรู้ทางภาษาแก่นักเรียนเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียน

ส่วนหลักในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีหลักในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยจัดให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2536) ได้เสนอหลักในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยว่า ควรให้นักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มการจัดกิจกรรมเอง โรงเรียนควรอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้นักเรียนที่มีความสามารถหรือมีความสนใจทางด้านภาษาให้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด

การจัดสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อซ่อมเสริมทักษะในด้านที่บกพร่องทางการเรียนของนักเรียน มีขั้นตอนในการจัดส่วนใหญ่ได้แก่ สืบหาความพร้อมของนักเรียนแล้วดำเนินการสอนซ่อมเสริม สำหรับวิธีการจัดสอนซ่อมเสริมนั้นครูผู้สอนมอบหมายงานให้ทำเพิ่มเติมและส่วนใหญ่ใช้เวลานอกชั่วโมงเรียนในการสอนซ่อมเสริม ผู้วิจัยเห็นว่า ครูผู้สอนดำเนินการจัดสอนซ่อมเสริมได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดสอนซ่อมเสริมของกรมวิชาการ (2524) ซึ่งได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดสอนซ่อมเสริมไว้ว่า เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนด้านต่าง ๆ ของนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ของแต่ละบุคคล ตลอดจนให้นักเรียนได้รู้จักตนเองดีขึ้น ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาถือว่าการสอนซ่อมเสริมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน การที่โรงเรียนจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนที่มีข้อบกพร่องนับได้ว่าโรงเรียนให้ความสำคัญแก่นักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พยายามช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จในการเรียน

ส่วนในด้านขั้นตอนของการดำเนินการจัดสอนซ่อมเสริมของครูผู้สอนนั้น ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่สืบหาความพร้อมของนักเรียนแล้วดำเนินการสอน ยังไม่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของกรมวิชาการ (2524) ซึ่งกำหนดขั้นตอนของการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า ประกอบด้วย การสืบหาข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตาม

สภาพและปัญหา ดำเนินการสอนซ่อมเสริมและประเมินผลการสอนซ่อมเสริม จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนขาดขั้นตอนการประเมินการจัดสอนซ่อมเสริม ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะทำให้ครูผู้สอนได้ทราบว่า การจัดสอนซ่อมเสริมนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดสอนซ่อมเสริมต่อไป ผู้วิจัยจึงเห็นว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ครูผู้สอนเข้าใจถึงขั้นตอน การดำเนินการจัดการสอนซ่อมเสริมที่ถูกต้อง โดยเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม เช่น จัดทำเอกสารเผยแพร่ จัดป้ายนิเทศ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายในหมวดวิชาภาษาไทยหรือเชิญศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ เมื่อครูผู้สอนมีความเข้าใจแล้วจะทำให้การจัดสอนซ่อมเสริมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนปัญหาในการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ คือนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการจัดสอนซ่อมเสริม เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการจัดทำโครงการด้านการจัดสอนซ่อมเสริม พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำโครงการเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริม ผู้วิจัยเห็นว่า อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญ เนื่องจากขาดการสนับสนุนในการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ครูผู้สอนแต่ละคนมีความรับผิดชอบในด้านการสอนหลายวิชาและจำนวนครูไม่เพียงพอ ทำให้ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนซ่อมเสริม การจัดสอนซ่อมเสริมจึงไม่สนองต่อความต้องการของนักเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนควรปรับปรุงการจัดการสอนซ่อมเสริมและเลือกวิธีการสอนซ่อมเสริมหลาย ๆ วิธี โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพและปัญหาของผู้เรียน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) ได้เสนอวิธีการสอนซ่อมเสริมไว้หลายวิธี เช่น สอนแบบตัวต่อตัว การสอนเป็นกลุ่ม การให้นักเรียนสอนกันเอง การใช้แบบเรียนสำเร็จรูป การใช้สมุดแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง การทำกิจกรรมเพิ่มเติมและการสอนแบบกลุ่มใหญ่ เป็นต้น การสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทยจะประสบผลสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นสำคัญ เพราะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน เมื่อนักเรียนได้รับการแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่องในด้านต่าง ๆ ทาง การเรียน และในขณะเดียวกัน โรงเรียนให้การสนับสนุน ส่งเสริมและติดตามประเมินผลการจัดสอนซ่อมเสริมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ การจัดสอนซ่อมเสริมก็จะประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

3. การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย คือ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยเห็นว่า การที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยให้บุคลากรจาก

หมวดวิชาภาษาไทยมีส่วนร่วม นั้น เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดบรรยากาศในการนิเทศที่ดี เพราะทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เกิดสัมพันธ์ภาพและความร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานและร่วมกันปฏิบัติงาน ดังที่ สงัด อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวสนับสนุนเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การนิเทศการใช้หลักสูตร จำเป็นจะต้องสร้างสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีกับผู้รับการนิเทศ การดำเนินการนิเทศจะต้องดำเนินไปด้วยบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตยและร่วมมือกัน ใ้บุคลากรเกิดความตระหนัก เห็นความสำคัญว่ามีความจำเป็น จะต้องพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

สำหรับขั้นตอนในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่ คือ การกำหนดผู้มีส่วนร่วม ดำเนินการนิเทศตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนงาน โครงการ ประเมินผลการนิเทศ เมื่อพิจารณาขั้นตอนการนิเทศดังกล่าว พบว่า ขั้นตอนการนิเทศของโรงเรียนส่วนใหญ่ ยังดำเนินการไม่สอดคล้องตามกระบวนการนิเทศของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2535) ซึ่งต้องประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศและการประเมินผลการนิเทศ เมื่อการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยขาดการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ย่อมส่งผลให้การดำเนินการนิเทศการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยไม่ประสบผลสำเร็จ ถึงแม้ว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีการนิเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย โครงการดังกล่าวก็ไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาได้ ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนควรสนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการนิเทศการใช้หลักสูตรในหมวดวิชาภาษาไทย โดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการนิเทศภายในหมวดวิชาภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนที่มีความรู้ความชำนาญด้านการนิเทศ มาร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้คณะกรรมการต้องกำหนดกระบวนการนิเทศติดตามผลงานไว้อย่างชัดเจน มีการวางแผนล่วงหน้า กำหนดความรับผิดชอบ กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน เกณฑ์การประเมิน แหล่งข้อมูล เทคนิควิธี ช่วงเวลาในการนิเทศติดตามผล ช่วงเวลาในการรายงานผล เพื่อให้ผู้บริหารทราบเป็นระยะ ๆ จะสามารถแก้ปัญหาด้านการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรไม่เป็นระบบลงได้

การประเมินผลการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ผู้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย คือ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ โดยมีจุดประสงค์ในการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน งานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ส่วนใหญ่ที่โรงเรียนมีการประเมิน คือ การจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยเห็นว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรมีส่วนร่วมในการประเมิน จะทำให้สามารถเข้าใจการประเมินงานได้ลึกซึ้ง นำผลการประเมินมาใช้ได้อย่างรวดเร็วและระบุดจุดที่จะประเมินได้ชัดเจน แต่สิ่งสำคัญที่โรง

เรียนควรคำนึงถึงคือ บุคลากรดังกล่าวจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างชัดเจน จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย นับว่าเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรรีบแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากการที่โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมแต่บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ย่อมทำให้งานประเมินผลการใช้หลักสูตรไม่ประสบผลสำเร็จ โรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อให้บุคลากรดังกล่าวมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตร ดังที่ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2535) ได้เสนอกิจกรรมการนิเทศที่โรงเรียนควรนำไปใช้ เช่น การให้คำปรึกษา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสนทนาวิชาการ การอบรม การจัดป้ายนิเทศ การให้คำปรึกษาแนะนำ การจัดทำเอกสารเผยแพร่ และการให้ครูศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ

นอกจากนี้โรงเรียนควรกำหนดให้งานประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นแผนงานหลักที่ทุกหมวดวิชาจะต้องจัดทำ มีผู้รับผิดชอบชัดเจน มีการวางแผนการประเมินผลการใช้หลักสูตรให้เป็นระบบ นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกรมวิชาการ (2534) ได้เสนอแนวทางการประเมินการใช้หลักสูตรไว้ว่า โรงเรียนควรกำหนดการประเมินให้เป็นกิจกรรมของทุกฝ่ายและทุกงาน สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินให้เกิดขึ้นกับครูทุกคน มอบหมายงานการประเมินให้ผู้ปฏิบัติดำเนินการประเมินตามระยะเวลาที่กำหนด ดำเนินการประเมินและนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย

- 1.1 ควรมีการพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตเอกสารและสื่อการเรียนการสอนและการนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร
- 1.2 ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการจัดสอนซ่อมเสริม
- 1.3 ควรให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ที่โรงเรียนจัดทุกกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตร

2. หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย

2.1 ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การวางแผนการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย โดยให้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยทุกคนได้ฝึกปฏิบัติจริงในการเขียนโครงการ

2.2 ควรจัดทำระบบสารสนเทศในหมวดวิชาภาษาไทย เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการใช้หลักสูตร

2.3 ควรจัดทำโครงการนิเทศภายในหมวดวิชาภาษาไทย ดำเนินงานและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ

3.1 ควรสนับสนุนให้หมวดวิชาภาษาไทย ดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย

3.2 ควรส่งเสริมให้หมวดวิชาภาษาไทย จัดทำโครงการนิเทศภายในหมวดวิชา ให้กับครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ

3.3 ควรจัดทำระบบสารสนเทศของโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการใช้หลักสูตร

4. หน่วยงานนิเทศจังหวัด

4.1 ควรร่วมมือกับศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยประจำจังหวัด และหน่วยงานนิเทศก์เขตการศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของครูผู้สอน

4.2 ควรให้การนิเทศแก่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการดำเนินการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

5. หน่วยงานนิเทศก์เขตการศึกษา

5.1 ควรจัดหาและจัดทำเอกสารการปรับหลักสูตรวิชาภาษาไทย เผยแพร่ให้เพียงพอ กับความต้องการ

5.2 สนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและหาแนวทางในการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยที่เหมาะสม
2. ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร